

ПРОТОКОЛ № 6
засідання наукової ради Національного фонду досліджень України
(НФДУ)

27 лютого 2024 року

Місце проведення: у зв'язку з продовженням дії воєнного стану, засідання відбувається в дистанційній формі шляхом аудіо/відео конференції із застосуванням програмного забезпечення Zoom.

Реєстрація членів наукової ради (далі – НР) НФДУ проводиться онлайн шляхом приєднання до аудіо/відео конференції (кількісний склад НР НФДУ – 32 особи). Засідання НР НФДУ є правоможним, якщо на ньому присутні не менше двох третин загального складу НР НФДУ.

За результатами реєстрації на засіданні присутні 23 члени НР НФДУ (поіменно):

Бойко Надія Володимирівна, Боярська-Хоменко Анна Володимирівна, Бурлаєнко В'ячеслав Миколайович, Дорошенко Андрій Олегович, Драган Анатолій Іванович, Кашуба Олена Віталіївна, Кісь Оксана Романівна, Колосніченко Олена Володимирівна, Данішевський Владислав Валентинович, Коритченко Костянтин Володимирович, Кузьмін Юрій Ігорович, Лебовка Микола Іванович, Лученко Дмитро Валентинович, Лютий Тарас Володимирович, Матишевська Ольга Павлівна, Москаленко Роман Андрійович, Носич Олександр Йосипович, Павличенко Артем Васильович, Родінкова Вікторія Валеріївна, Семенов Андрій Олександрович, Чолій Сергій Васильович, Шепельський Дмитро Георгійович.

Вільчинський Станіслав Йосипович – голова НФДУ, головуєчий на засіданні;

Представники дирекції НФДУ:

Полоцька Ольга Олександрівна – виконавчий директор НФДУ;

С. Вільчинський повідомив, що дирекцією запропоновано внести зміни до Порядку денного засідання, доповнивши його пунктом щодо перерозподілу бюджетних видатків за спеціальним фондом з метою представлення інтересів Фонду в судах.

Головуючий ставить на голосування пропозицію внести зміни до Порядку денного засідання, доповнивши його пунктом щодо перерозподілу бюджетних видатків за спеціальним фондом з метою представлення інтересів Фонду в судах та розглянути його першим питанням порядку денного засідання.

Голосування: «за» - 20; «проти» - 0; «утримались» - 3.

ВИРІШИЛИ:

внести зміни до Порядку денного засідання, доповнивши його пунктом щодо перерозподілу бюджетних видатків за спеціальним фондом з метою представлення інтересів Фонду в судах та розглянути його першим питанням порядку денного засідання.

Порядок денний:

1. Про перерозподіл бюджетних видатків за спеціальним фондом з метою представлення інтересів Фонду в судах (доповідач – О. Полоцька).
2. Про звернення переможців конкурсів (доповідач – О. Полоцька).
3. Про фінансові аспекти договірної роботи з переможцями конкурсів у 2024 році (доповідач – О. Полоцька).
4. Про прийняття рішення щодо надання грантової підтримки у 2024 році (доповідачі – С. Вільчинський, О. Полоцька).
5. Про затвердження нових членів комісії конкурсів за конкурсами «Передова наука в Україні», «Наука для зміцнення обороноздатності України» та «Дослідницькі інфраструктури для проведення передових наукових досліджень» (доповідачі – голови секцій).
6. Різне.

Розгляд питань порядку денного:

1. Перше питання порядку денного – **Про перерозподіл бюджетних видатків за спеціальним фондом з метою представлення інтересів Фонду в судах.**

СЛУХАЛИ:

О. Полоцьку, яка доповіла, що дирекцією Фонду опрацьовано вимоги Державної аудиторської служби, що надійшли до Фонду листом від 23.02.2024 р. про усунення порушень за результатами ревізії. За результатами опрацювання дирекцією є підстави вважати, що вони є незаконними та такими, що підлягають оскарженню в суді. За правилами статті 132 Кодексу адміністративного судочинства за подання адміністративного позову його заявником сплачується судовий збір у розмірі, встановленому законом. Згідно з приписами статті 4 Закону України «Про судовий збір» за подання юридичною особою адміністративного позову немайнового характеру сплачується судовий збір у розмірі одного прожиткового мінімуму для працездатних осіб, для подання апеляційної скарги на рішення адміністративного суду розмір судового збору складає 150 відсотків ставки, що підлягала сплаті при поданні позовної заяви. Відповідно до статті 7 Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік з 1 січня 2024 року прожитковий мінімум на 1 особу з розрахунку на місяць складає 3028 грн. Таким чином, для забезпечення подання позовної заяви та можливої апеляційної скарги на рішення суду першої інстанції вважаємо, що необхідна сума для сплати судового збору у 2024 році складатиме 7 570 грн. Для забезпечення оплати судового збору за адміністративним позовом до ДАСУ пропонуємо невідкладно розглянути можливість використання коштів, що надійшли за договором публічної оферти про надання благодійного внеску (благодійної пожертви), передбачених пунктами 5.1 та 5.2 цього договору. Вказаний договір розміщений на офіційному сайті Фонду та доступний для загального огляду. Просимо наукову раду дозволити здійснення перерозподілу таких коштів за спеціальним фондом у зазначеному обсязі, тобто 7 570 грн.

В обговоренні взяли участь: В. Родінкова, Д. Лученко.

Головуючий ставить на голосування пропозицію підтримати пропозицію дирекції Фонду про перерозподіл бюджетних видатків за спеціальним фондом з метою представлення інтересів Фонду в судах.

Голосування: «за» - 20; «проти» - 0; «утримались» - 3.

ВИРШИЛИ:

підтримати пропозицію дирекції Фонду про перерозподіл бюджетних видатків за спеціальним фондом з метою представлення інтересів Фонду в судах.

Друге питання порядку денного: **Про звернення переможців конкурсів.**

СЛУХАЛИ:

О. Полоцьку, яка представила звернення Національного університету «Запорізька політехніка» за проектом 2021.01/0189. Переможець конкурсу «Наука для безпеки і сталого розвитку України» просить погодити закупівлю іншого програмного пакету за рахунок перерозподілу коштів між статтями витрат.

В обговоренні взяли участь: С. Вільчинський, О. Полоцька, О. Кашуба, В. Родінкова.

Головуючий ставить на голосування пропозицію підтримати прохання переможця конкурсу щодо закупівлі іншого програмного пакету за рахунок перерозподілу коштів за статтями витрат.

Голосування: «за» - 22; «проти» - 1; «утримались» - 0.

ВИРШИЛИ:

підтримати прохання переможця конкурсу щодо закупівлі іншого програмного пакету за рахунок перерозподілу коштів за статтями витрат.

О. Полоцька представила звернення Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України за проектом 2021.01/0022. Переможець конкурсу «Наука для безпеки і сталого розвитку України» просить дозволити не залучати до виконання проекту в 2024 році організацію-субвиконавця - ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України» на підставі її заяви, а залучити співробітників лабораторії медико-біологічних досліджень Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України та перенести завдання, передбачені календарним планом, а також витрати за статтями «Оплата праці», «Нарахування на оплату праці», «Матеріали, необхідні для виконання робіт, крім обладнання та устаткування» з організації-субвиконавця на грантоотримувача. Також просять погодити зміни у складі виконавців проекту, надані у листі.

В обговоренні взяли участь: С. Вільчинський, О. Полоцька, О. Кашуба, О. Матишевська, В. Родінкова, С. Чолій.

Головуючий вносить пропозицію відкласти розгляд питання до наступного засідання і доручити дирекції Фонду запросити інформацію від

грантоотримувача щодо можливості виконання завдань проекту співробітниками лабораторії медико-біологічних досліджень Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України та інформацію від членів організації-субвиконавця щодо конкретизації причин відмови.

Заперечень не висловлено.

Третє питання порядку денного: **Про фінансові аспекти договірної роботи з переможцями конкурсів у 2024 році.**

СЛУХАЛИ:

О. Полоцьку, яка зазначила, що від моменту першого року грантової підтримки по сьогоднішній день Фонд здійснює підготовку планування кошторисної вартості проектів в умовах нормативної невизначеності, тобто відсутності Типового положення щодо планування кошторисної вартості наукових та науково-технічних робіт, які виконуються за рахунок коштів державного бюджету. Така постанова існувала, але була відмінена у 2019 році. МОН України на початку 2022 року ініціювало громадське обговорення нової версії цього НПА. В цьому обговоренні Фонд бере найактивнішу участь. Відбувались робочі комунікації з профільними департаментами та керівництвом МОН і підготовлена не одна ітерація відповідного документу з метою вирішення нормативної прогалини через юстований наказ МОН, але ситуація залишилась невирішеною. Намагаючись вирішити проблему, на підставі рішень наукової ради Фонд, починаючи з 2021 року, до пакету документів з умов проведення конкурсів розпочав додавати Методичні рекомендації для планування кошторисної вартості проектів. За результатом цього стала більш прозорою система планування, більш уніфікованою і зрозумілою переможцям конкурсів і грантоотримувачам. Але виникають непоодинокі випадки, коли переможці конкурсів відходять від практики застосування вимог методичних рекомендацій, не реагують на аргументи кураторів проектів, посиляючись на відсутність рішення наукової ради Фонду. Враховуючи те, що наразі у Фонді відбувається державний фінансовий аудит і вже отримали певний зворотній зв'язок від Держаудитслужби щодо ефективності прийнятих рішень, просимо наукову раду Фонду розглянути та прийняти відповідні рішення. Виступаюча навела типологію проблем, аспектів у фінансовій частині.

Перший блок: досить велика група проектів, в заявці яких витрати на оплату праці розраховані на термін, який перевищує термін дії договору, найчастіше це 12 місяців, хоча в умовах конкурсу зазначено 9 місяців реалізації проекту про надання грантової підтримки у поточному році. Відповідно керівники вказаних проектів під час підготовки кошторису витрат за проектом до договору, виходять із суми, заявленої в статті «на оплату праці» за 12 місяців, не керуючись заявленим середнім розміром оплати праці чи отриманого значення розрахунковим способом. Запропонувала два варіанти вирішення – 1) Фонд керується заявленим середньомісячним розміром оплати праці. На користь цього варіанту оплати праці свідчить готовність інших проектів до зрізу статті по середньомісячному розміру оплати праці, або 2)

керуємось заявленим зазначенням статті витрат «оплата праці», дозволяючи зростання середнього розміру оплати праці.

В обговоренні взяли участь: С. Вільчинський, А. Семенов, В. Родінкова, К. Коритченко, Д. Шепельський, О. Полоцька.

Головуючий запропонував проголосувати за перший варіант вирішення проблеми у частині підготовки кошторису витрат на оплату праці за проектом до договору (Методичні рекомендації для планування кошторисної вартості проектів доповнити положеннями щодо можливості Фонду керуватися заявленим середньомісячним розміром оплати праці; щодо недопустимості зазначення у заявці витрат на оплату праці, розрахованих на термін, який перевищує термін дії договору; під час підготовки кошторису витрат за проектом до договору, виходити із суми, заявленої в статті «на оплату праці» керуючись заявленим середнім розміром оплати праці чи отриманого значення розрахунковим способом; щодо можливості зрізу статті по середньомісячному розміру оплати праці).

Голосування: «за» - 19; «проти» - 0; «утримались» - 4.

ВИРІШИЛИ:

підтримати перший варіант вирішення проблеми у частині підготовки кошторису витрат на оплату праці за проектом до договору (Методичні рекомендації для планування кошторисної вартості проектів доповнити положеннями: щодо можливості Фонду керуватися заявленим середньомісячним розміром оплати праці; щодо недопустимості зазначення у заявці витрат на оплату праці, розрахованих на термін, який перевищує термін дії договору; під час підготовки кошторису витрат за проектом до договору виходити із суми, заявленої в статті «на оплату праці», керуючись заявленим середнім розміром оплати праці чи отриманого значення розрахунковим способом; щодо можливості зрізу статті по середньомісячному розміру оплати праці).

Дотичне питання, коли відбувається оплата праці за середньомісячним параметром через залишок коштів/неправильно спланованих коштів, відбувається скорочення суми гранту. В статті витрат «Оплата праці» в окремих виконавців, у тому числі й у наукового керівника, розмір оплати праці планований перевищує рекомендований максимальний розмір середньомісячної оплати праці - той, що визначено Методичними рекомендаціями. Через неточності або помилки при складанні заявки в статті витрат «Оплата праці» в окремих виконавців розмір оплати праці перевищує рекомендований і грантоотримувач просить зняти ці залишково сплановані кошти з одного виконавця і перенаправити на іншого, в якого немає такого перевищення. Пропонується 2 варіанти вирішення проблеми: 1) Фонд не дозволяє вчинити такі дії і на користь цього варіанту говорить те, що завдання, які будуть виконуватися одним і іншим виконавцем, не змінюються; 2) Фонд дозволяє із підвищенням середньомісячної оплати праці в окремих виконавців, але з урахуванням включення додаткових завдань в індикатори успішності

реалізації проекту і їх закріплює за цими ж виконавцями проекту, яким збільшено оплату праці, середньомісячної оплати праці.

В обговоренні взяли участь: С. Вільчинський, О. Кашуба, В. Родінкова, Д. Шепельський, А. Семенов, Т. Лютий, О. Полоцька, А. Драган.

Головуючий ставить на голосування перший варіант вирішення проблеми, а саме не задовольняти прохання грантоотримувачів/переможців конкурсу НФДУ у частині, коли через неточності або помилки при складанні заявки грантоотримувач просить зняти залишково сплановані кошти, з одного виконавця і перенаправити на іншого, в якого немає такого перевищення.

Голосування: «за» - 14; «проти» - 4; «утримались» - 5.

ВИРШИЛИ:

підтримати перший варіант вирішення проблеми, а саме не задовольняти прохання грантоотримувачів/переможців конкурсу НФДУ у частині, коли через неточності або помилки при складанні заявки грантоотримувач просить зняти залишково сплановані кошти, з одного виконавця і перенаправити на іншого, в якого немає такого перевищення.

Другий блок: О. Полоцька пропонує розглянути наступне питання: у ситуаціях, коли переможець конкурсу за сумою проектів договорів, яких декілька по установі, наприклад, запланував 1 750 000 грн на комунальні витрати, або приблизно по 350 000 в кожному проекті. Ці витрати більшою мірою плануються на електроенергію, орієнтовно по кожному проекту по 200 000 грн. та тепlopостачання приблизно по 100 000 грн на проект. Формально, це 12% від суми грантової підтримки, яка не перевищує граничних Фонду 15% від прямих витрат. Однак, Фонд має врахувати ризик прихованого використання таких коштів на утримання установи. Пропозиції від дирекції: 1) дозволити планування таких витрат за умови наявності в листі-обґрунтуванні письмового зобов'язання керівника установи, що ці витрати обумовлені необхідністю виконання наукових завдань проекту та не мають відношення до витрат, пов'язаних з утриманням установи; 2) обмежити загальну суму непрямих витрат у разі надання декількох грантів на одну установу.

В обговоренні взяли участь: А. Семенов, Д. Шепельський, В. Родінкова, О.Кашуба, Т. Лютий, В. Данішевський, К. Коритченко, Д. Шепельський.

Головуючий запропонував проголосувати за те, щоб дозволити установам, в яких виконується декілька проектів за рахунок грантової підтримки НФДУ, планувати непрямі витрати в обсязі, зазначеному в умовах конкурсу за умови наявності в листі-обґрунтуванні письмового зобов'язання керівника установи, що ці витрати обумовлені необхідністю виконання наукових завдань проекту/проектів за грантами НФДУ та не мають відношення до витрат, пов'язаних з утриманням установи.

Голосування: «за» - 16; «проти» - 2; «утримались» - 5.

ВИРШИЛИ:

дозволити установам, в яких виконується декілька проєктів за рахунок грантової підтримки НФДУ, планувати непрямі витрати в обсязі, зазначеному в умовах конкурсу за умови наявності в листі-обґрунтуванні письмового зобов'язання керівника установи, що ці витрати обумовлені необхідністю виконання наукових завдань проєкту/проєктів за грантами НФДУ та не мають відношення до витрат, пов'язаних з утриманням установи.

Третій блок: О. Полоцька запропонувала обговорити питання планування витрат на розміщення дороговартісних публікацій. У кошторисах, які пропонуються переможцями конкурсів НФДУ, за рахунок перенесення коштів інших статей витрат, зазначають вартість однієї публікації, наприклад, до 170 тис. грн. У цьому є певний ризик, тому ми пропонуємо при плануванні витрат на розміщення отаких дороговартісних публікацій, вартість яких перевищує 60 тис. грн., і щоб це могло відбуватись лише за наявності або посилання на сайт журналу, або наявності інвойсу з чітко вказаною сумою лише у випадку кореляції з відповідним індикатором успішності реалізації проєкту. Минулого року певна кількість грантоотримувачів взагалі не змогла здійснити ці проплати через обставини, які від Фонду не залежали. Перше питання, яке виникає, стосовно адекватності дороговартісності публікації, і, якщо ми йдемо на цей крок, то отримувати або посилання, або інвойс з чітко вказаною сумою. Інший варіант – не дозволяти із зазначенням певної суми.

В обговоренні взяли участь: В. Родінкова, О. Кашуба, В. Данішевський, Д. Лученко, Р. Москаленко, О. Кісь, А. Семенов, Д. Шепельський, К. Коритченко, І. Мойсієнко, С. Вільчинський, О. Полоцька.

Головуючий ставить на голосування питання дозволяти фінансування витрат на розміщення публікацій, вартість яких перевищує 60 тис. грн., але виключно за наявності посилання на сайт журналу або наявності інвойсу з чітко вказаною сумою лише у випадку кореляції з відповідним індикатором успішності реалізації проєкту.

Голосування: «за» - 14; «проти» - 5; «утримались» - 3.

ВИРІШИЛИ:

дозволяти фінансування витрат на розміщення публікацій, вартість яких перевищує 60 тис. грн., але виключно за наявності посилання на сайт журналу або наявності інвойсу з чітко вказаною сумою лише у випадку кореляції з відповідним індикатором успішності реалізації проєкту.

С. Вільчинський повідомив, що Питання 4-5 Порядку денного засідання вирішено розглянути на наступному засіданні наукової ради 28 лютого 2024 року.

Голова НФДУ

Станіслав ВІЛЬЧИНСЬКИЙ

Секретар НР

Ярослав ІВАНЧУК